

A pedagógiai gyakorlat új modelljei mint a leendő pedagógusok szakmai kompetenciáinak fejlesztésének eszközei

Mendel, Eleonóra – Fenyvesi, Lívía

Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Pedagógiai Kar Neveléstudományi Tanszék

Absztrakt

Az óvo- és tanítóképzés elengedhetetlen része a pedagógiai gyakorlat. A pedagógus szakmai professzió minőségének javítása érdekében, illetve tekintettel a pedagógusokkal szemben támasztott növekvő igényekre, növekednek a pedagógiai gyakorlattal szemben támasztott követelmények is. A tanulmány bemutatja a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Pedagógiai Karán bevezetett pedagógiai gyakorlat új típusait (modelljeit), amelyek az óvo- és tanítóképzés tanulmányi programok részét képezik. Az új típusú gyakorlatok célja az elméleti tanulás és a mindennapi óvodai gyakorlat közötti kapcsolat elmélyítése. Céljuk az óvoda és az általános iskola mindennapi és alkalmi tevékenységeinek megismertetése, kiegészítve ezzel a hallgatók kötelező pedagógiai gyakorlatát. Ugyanakkor, a tanulmányban bemutatott új típusú pedagógiai gyakorlatokat a leendő pedagógusok szakmai kompetenciáinak fejlesztésének eszközeként értelmezzük.

Kulcsszavak: pedagógiai gyakorlat, pedagógusképzés, szakmai kompetencia, óvo-képzés, tanítóképzés

Bevezetés

Nemzetközi összehasonlításban Szlovákia azon országok közé tartozik, ahol a pedagógiai gyakorlat a képzés kis részét képezi. Kosová és Tomengová (2015, p. 41) szerint 2015-ben a pedagógiai gyakorlat átlagos aránya a képzés során csak 5–8%-át jelentette. Szlovákiában egyetlen jogszabály sem határozza meg kifejezetten a pedagógiai gyakorlatok megvalósításának feltételeit. A 131/2002-es egyetemi törvény lehetővé teszi az egyetemek számára, hogy gyakorló iskolákat hozzanak létre. A 37. törvénycikk a gyakorlóiskolát olyan intézményként határozza meg, amellyel az egyetem együttműködési megállapodást kötött.

A pedagógiai gyakorlat a pedagógusképzés szerves részét jelenti. Az elméleti és gyakorlati ismeretek összekapcsolása olyan kutatásokkal igazolt elmélet, amely kiindulópontot jelent a pedagógiai gyakorlat rendszerének kialakításához. A pedagógiai gyakorlat a leendő tanítók kompetenciafejlesztésének eszköze. Kosová és munkatársai (2015) a pedagógiai gyakorlatot úgy jellemzik,

mint a tanító és tanárnövendékek felkészítését, a tanításra és a mindennapi iskolai életre gyakorlati képzésen keresztül, azaz a stratégiák, módszerek, tanítási technikák, osztálytermi irányítás, tanulókkal végzett munka és különböző, a pedagógusi hivatáshoz kapcsolódó egyéb tevékenységek gyakorlása.

A legjobb eredményt elérő országok tanító és tanárképzésének nemzetközi értékeléseinek elemzéseiből kitűnik, hogy a pedagógusképzésben a legnagyobb hangsúlyt a reflektált, strukturált, fokozott pedagógiai gyakorlat rendszerére helyezik, amely magába foglalja a megismerés folyamatára vonatkozó ismereteket, valamint a kritikai és kreatív gondolkodás fejlesztését.

Kosová (2016, p. 17) szerint a pedagógiai gyakorlatok modelljeinek jelenleg két alapvető megközelítése jellemezhető:

1. Behaviorizmuson alapuló kompetenciamodel, amelyre jellemző, hogy a pedagógiai gyakorlat az államilag meghatározott szabványokban kitűzött pedagógiai kompetenciák alapos elsajátítására irányul.

2. Konstruktivizmus elméletén alapuló reflexív modell, amely a hallgatót tekinti szakmai fejlődése fő szereplőjének. A középpontban a hallgató tapasztalatainak reflexiója és tudásának felépítése áll.

Manapság a pedagógusképzést az egyetemek és a főiskolák magasfokú önállósága jellemzi, ami azt jelenti, hogy a főiskolák, illetve egyetemek sajátos pedagógiaigyakorlat-rendszert hozhatnak létre és valósítanak meg. Ennek ellenére az európai térségben a tanító- és tanárképzésben néhány közös vonás azonosítható:

- a gyakorlati képzés fokozatos jellegű. Általában négy, egymással összefüggő, egymásra épülő és egyre igényesebb gyakorlattípusból álló rendszer. A tanulmányi programtól függően különböző gyakorlati tevékenységekkel kezdődik, amelyeket a hallgató általában az egyetemen gyakorolja, majd hospitálásokkal és tantermi megfigyeléssel folytatja, ezt követi a mikrotanítás és különböző segítő tevékenységekkel folytatódik, amit végül folyamatos, hosszan tartó osztálytermi tanítás zárja;
- jellemző a gyakorlati képzés párhuzamos modellje, amikor az egyes évfolyamokon át egyszerre zajlik az elméleti és a gyakorlati képzés;
- jelentős a leendő pedagógus kompetenciáinak fejlesztésére való összpontosítás;
- kiemelten hangsúlyozva van az egyetem és a gyakorlóiskola együttműködése, amelyben jelentős szerepe van a gyakorló pedagógusnak (illetve mentornak). Az egyetemek meghatározzák a mentor specifikus feladatait, speciális mentorképzést folytatnak;
- a pedagógiai gyakorlat során és a végén fontos a hallgató értékelése. Az értékelés tárgya általában a hallgatói portfólió, amely a hallgató kompetenciáinak szintjét mutatja be;
- nyilvánvaló tendenciák mutatkoznak a pedagógiai gyakorlat terjedelmének növelésére (az OECD-országokban általános tendencia) és a gyakorlat kiterjesztésére az iskolai élet minden területére (Petrová & Duchovičová, 2013; Kosová, 2016; Ďurajková, 2020).

E tényekre alapozva, 2020–2023-ban megvalósításra került a „*Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem leendő pedagógusok szakmai professzió minőségének javítása*” című projekt (ITMS 312011Z815), amelybe az egyetem négy kara kapcsolódott be, ezen egyike a pedagógiai kar volt. A projekt három fő célt tartott szem előtt:

- a gyakorló iskolák létrehozásának támogatása, összekapcsolva az elméleti és gyakorlati oktatást a pedagógiai gyakorlatra helyezve a hangsúlyt, beleértve a mentorálást és az információs hálózatépítést;
- a leendő pedagógusok gyakorlati képzési körének javítása, bővítése,
- a gyakorlat terjedelmének növelésére és ezáltal az európai országok gyakorlati mennyiségi sztenderdek megközelítése;
- a gyakorló pedagógusok módszertani támogatása az egyes gyakorlati típusok lebonyolítására szolgáló eszközök létrehozása formájában.

A pedagógiai karon elvégzett projekt az óvóképző- és tanítószakon, a nevelőszakon és a tanárképző szakon valósult meg, ugyanakkor a tanulmány az óvóképző- és tanítószakon megvalósult pedagógiai gyakorlatra fókuszál.

A hallgatóknak tanulmányaik során olyan szakmai kompetenciákat kell elsajátítaniuk, amelyek elengedhetetlenek a tanári hivatás teljesítéséhez. Ha a kompetencia mint az ismeretek, készségek és attitűdök integritásának felfogásából indulunk ki, a pedagógiai gyakorlat és az óvodai, illetve általános iskolai környezet teret ad az szakmai kompetenciák elsajátításához, fejlesztéséhez. A pedagógiai gyakorlat során a tanító és a tanuló kapcsolatára, a tanítási folyamatra és saját önfejlesztésére fókuszáló kompetenciák fejlődnek, mégpedig három alapvető dimenzióban: személyes, etikai és szakmai (Kasáčová, 2006, p. 21). A személyes dimenzió a jellemfejlődés folyamatában alakul ki, elérésének jele a személyes érettség. Az szakma etikai dimenziója a nevelés során alakul, jele az erkölcs, és erkölcsi cselekedetekben, viselkedésben, attitűdökben és véleményekben nyilvánul meg. A szakmai dimenziót a jogszabályokban meghatározott képesítési követelmények határozzák meg, jele a megszerzett képesítés.

A pedagógiai gyakorlat új modelljei a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Pedagógiai Karán

A Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Pedagógiai Karán működő Neveléstudományi Tanszék biztosítja a pedagógusképzést az óvó- és tanító, illetve tanárszakokon belül. A színvonalas elméleti képzés mellett egyenrangúan szerepel a hallgatók gyakorlati felkészítése, ezért minden tanulmányi program szerves részét képezi a pedagógiai gyakorlat, amely a kötelező kurzusok közé tartozik.

A pedagógiai gyakorlat tudatos, célorientált megszervezése és hatékony lebonyolítása az alapjártasságok és tapasztalatok megszerzését veszi célba. Annak érdekében, hogy a leendő pedagógusok képzését színvonalasabbá tegyünk, illetve hogy a szakmára való felkészítés minél jobban megfeleljen a növekvő igényeknek, a pedagógiai gyakorlatot (az eddig meglévő kötelező kurzusokat) új, olyan modellekkel bővítettük, melyek *szabadon választható*

kurzusokként szerepelnek a tanulmányi programokban. Az újonnan bevezetett pedagógiai gyakorlat modelljei által bővítettük a pedagógiai gyakorlatok számát, ill. módosítottuk azok tartalmát. A hallgatóknak lehetőségük nyílt a szabadon választható pedagógiai gyakorlatok által abszolválni további pedagógiai gyakorlatot, illetve az önkéntes tevékenység is teret kapott.

A szabadon választható pedagógiai gyakorlat bevezetésével a következő célokat követtük:

- tudatos és színvonalas hivatásra való felkészítés segítése;
- az egyetemi képzés során megszerzett elméleti ismereteket összekapcsolni a mindennapi óvodai, illetve iskolai gyakorlattal;
- tartalmi szempontból olyan mindennapi vagy alkalmi óvodai, illetve iskolai tevékenységekre összpontosítani, amelyekre a kötelező pedagógiai gyakorlatban az időkorlátok miatt kevesebb vagy egyáltalán nem fordítanak figyelmet;
- elmélyíteni a hallgatók gyakorlati tapasztalatait a reális edukációs környezet azon területeiből, melyek csak minimális mértékben képviseltetik magukat a kötelező pedagógiai gyakorlat során.

A pedagógiai gyakorlat, amely a pedagógiai ismeretek fő forrása és egyben természetes környezete a tantárgyi, pszichológiai és pedagógiai ismeretek egyesítésének, többféle szervezeti formában valósul meg. Egyetemünkön a legerterjedtebbek: a hospitálás (megfigyelés), az asszisztensi, azaz az oktató vagy mentor által támogatott tanítási gyakorlat és egyéni tanítási gyakorlat.

A bevezető *hospitációs (megfigyelő) gyakorlaton* a hallgatók megismerkednek a pedagógus és a gyermek tevékenységével, megtanulják megfigyelni azokat a feltételeket, amelyek között a pedagógiai tevékenység zajlik. A tanulók pedagógiai képességeinek szisztematikus fejlesztéséről van szó az által, hogy tapasztalják és elemezni tanulják a pedagógiai helyzeteket. Ennek a gyakorlatnak az a célja, hogy megfigyelési technikák és a megfigyelési ívek elkészítése alapján első tapasztalatot szerezzenek a pedagógiai folyamat konkrét aspektusairól, a pedagógus és a gyermek egyéniségi jellemzőiről, megnyilvánulásairól.

Az *asszisztensi gyakorlat* átmenetet képez a hospitálás és az egyéni tanítási gyakorlat között. Célja a tanulók didaktikai készségeinek fejlesztése, miközben a tanuló a pedagógus segédeként tevékenykedik és együttműködik vele. A tanuló és a pedagógus együttműködése a pedagógiai munka egyes elemeit érinti, például segédeszközök készítése, résztvékenységek vezetése, kiránduláson való részvétel.

Az *egyéni tanítási gyakorlatot* a pedagógiai gyakorlat legfontosabb részének tekintjük, mert általa a tanuló megtanulja saját pedagógiai tevékenységet megtervezni (felelősségteljesen kidolgozni) és sikeresen megvalósítani. Ez a típusú gyakorlat lehetővé teszi, hogy a tanulók fokozatosan belépjenek az óvoda (és a nevelési intézmény) életébe és megvalósítsák a saját tanítási elképzeléseiket. A tanuló tudatos és aktív pedagógiai eljárásokkal és az önreflexió által szert tesz az első önálló gyakorlati tapasztalatokra.

A szabadon választható pedagógiai gyakorlat egyes modelljei a kötelező pedagógiai gyakorlat keretein túl (a tanuló lakhelyén) valósulnak meg, ezzel is segítve, hogy a hallgatónak minél több lehetőségük legyen mélyebben megismerni az óvodai és általános iskolai tanítók sokrétű feladatkörét.

Pedagógiai gyakorlat az óvóképző szakon

Az óvodapedagógusok képzése Szlovákiában hároméves BA-szintű képzésben valósul meg. A pedagógiai gyakorlat az óvodapedagógus tanulmányi program tanulmányi terve alapján kerül megvalósításra. Az egyetemi tanulmányok során elsajátított kompetenciák, illetve a tanulmányi programot végzett hallgató tudása és készségei nemcsak arra készítik fel a hallgatót, hogy óvodapedagógusként tevékenykedjen, hanem részben pedagógiai asszisztensként, iskolai nevelési intézményben nevelőként és iskolai szakemberként is tevékenykedhetnek. Ennek megfelelően, a pedagógiai gyakorlatot biztosító tantárgyak mint kötelező kurzusok, nemcsak az óvodában valósulnak meg, hanem többfajta intézményben is. A tanulmányi tervben a következőpedagógiaigyakorlat-fajták találhatók:

- Hospitációs pedagógiai gyakorlat óvodában, napköziben (egy nap/hét)
- Hospitációs-asszisztensi gyakorlat az óvodában (egy nap/hét)
- Asszisztensi gyakorlat az napköziben (egy hét)
- Asszisztensi gyakorlat az óvodában (egy hét)
- Egyéni tanítási gyakorlat az óvodában (négy hét)

A kötelező pedagógiai gyakorlatok és kiegészítésüket a pedagógiai gyakorlat új modelljeivel (mint szabadon választható kurzusok) az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat

A pedagógiai gyakorlatok áttekintése az óvóképző szakon

Pedagógiai gyakorlat	Szemeszter					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Hospitációs pedagógiai gyakorlat óvodában, napköziben (egy nap/hét)	-	406 K +306 SZV				
Hospitációs-asszisztensi gyakorlat óvodában (egy nap/hét)	-	-	206K +306 SZV			
Asszisztensi gyakorlat napköziben (egy hét)	-	-	-	206 K +306 SZV		
Asszisztensi gyakorlat óvodában (egy hét)	-	-	-		206 K +306 SZV	

Egyéni tanítási gyakorlat az óvodában (négy hét)	-	-	-	-	-	40 ó K +30 ó SZV
--	---	---	---	---	---	---------------------

Megjegyzés: ó=óra, K = kötelező kurzus, SZV = szabadon választható kurzus

A pedagógiai gyakorlat új modelljei az óvodapedagógus tanulmányi programon a következők:

1. Pedagógiai gyakorlat I.: 30 óra asszisztensi tevékenység + 10 óra elemzés (második szemeszter)
Tartalom: Az óvodai pedagógiai munka tervezése, megvalósítása, értékelése.
2. Pedagógiai gyakorlat II.: 30 óra asszisztensi tevékenység + 10 óra elemzés (harmadik, ill. negyedik szemeszter)
Tartalom: A család és az óvoda együttműködése; Pedagógiai diagnosztika; Esztétikai játékok és művészeti foglalkozások az óvodában.
3. Pedagógiai gyakorlat III.: 30 óra asszisztensi tevékenység + 10 óra elemzés (ötödik, illetve hatodik szemeszter)
Tartalom: Pedagógiai gyakorlat az általános iskola első osztályában.

A pedagógiai gyakorlat új modelljei tartalmuk szempontjából monotematikus jellegűek és a következő területekre fókuszálunk:

a) Az óvodai pedagógiai munka tervezése, megvalósítása, értékelése

A tanuló észleli a különböző pedagógiai helyzeteket, megtanulja ezeket megfigyelni és megoldani a gyakorlatot vezető mentorpedagógus szakmai felügyelete mellett. Ezáltal fejleszti a nevelési folyamat eredményeinek értékelésére szükséges képességeit, fejleszti a szakmai készségeit, megtanulja érzékelni a gyermekek szükségleteit és érdeklődését, és ennek megfelelően feltételeket teremt az óvodai nevelési tevékenységhez.

b) A család és az óvoda együttműködése

A tanuló megismeri a pedagógus és a szülők közötti kommunikáció sajátosságait, áttanulmányozza az óvoda és az osztályfőnök munkatervét, az osztályfőnöki feladatokat, megismeri a gyermek családi környezetére vonatkozó dokumentációját, részt vesz a szülői értekezlet előkészítésében és lebonyolításában.

c) Pedagógiai diagnosztika az óvodában

A gyakorlatot vezető mentorpedagógus szakmai felügyelete alatt megtervezi és megvalósítja a pedagógiai diagnosztika folyamatát, valamint különféle módszerek alkalmazásával igyekszik diagnosztizálni a gyermeki személyiséget. A pedagógiai gyakorlat során a tanuló interjúkat készít a gyerekekkel, megfigyeli érzelmi megnyilvánulásait, verbális és nonverbális kommunikációjukat. Megfigyeli a gyerekek egymás közötti viselkedésüket, valamint a pedagógussal szembeni viselkedésüket.

d) Művészeti tevékenységek az óvodában

A hallgató megfigyeli a művészeti tevékenységek beiktatását a napi óvodai tevékenységekben. Megfelelő irodalmi, zenei, képzőművészeti, mozgásos tevékenységek kiválasztásával fejleszti készségét, valamint ezen foglalkozások lebonyolításával kapcsolatosan fejleszti módszertani ismereteit, képességeit. Megismeri az óvodai művészeti tevékenységeket, megérti fontosságukat a gyermek fejlődése szempontjából.

e) Nevelési-oktatási sajátosságok az általános iskola 1. évfolyamán

A pedagógiai gyakorlat e tartalmi része abból adódik, hogy az óvodapedagógusok feladata felkészíteni a gyerekeket az általános iskola 1. évfolyamára. A hallgató megismeri az első osztályos tanító munkájának sajátosságait, már a gyerekek iskolai beíratása keretén belül. Megismeri az iskolai, illetve a pedagógiai dokumentációt. A gyakorlat a gyermek iskoláztatásának kezdetén jelentkező tanítói munka sajátosságaira fókuszál (például oktatási módszerek, értékelés, konfliktushelyzetek megoldása, szülővel való kommunikáció).

Pedagógiai gyakorlat a tanítószakon

A pedagógiai gyakorlat kötelező kurzusként a tanítói tanulmányi program tanulmányi terve alapján kerül megvalósításra (négy alkalommal a másodfokú egyetemi tanulmány részeként), minden alkalommal az általános iskola alsó tagozatában.

A kötelező pedagógiai gyakorlatokat és a pedagógiai gyakorlat új modelljeivel történő kiegészítésüket (mint szabadon választható kurzusok) a 2. táblázat mutatja be.

2. táblázat

A pedagógiai gyakorlatok áttekintése a tanítóképző szakon

Pedagógiai gyakorlat	Szemeszter			
	1.	2.	3.	4.
Hospitációs-asszisztensi gyakorlat (egy hét)	206 K			
Tanítási gyakorlat I. (egy nap/hét)	-	206 K +406 SZV		
Tanítási gyakorlat II. (egy nap/hét)	-	-	206 K +406SZV	
Egyéni tanítási gyakorlat (négy hét)	-	-	-	1006 K + 406 SZV

Megjegyzés: : ó=óra, K = kötelező kurzus, SZV = szabadon választható kurzus

A pedagógiai gyakorlat új modelljei (szabadon választható kurzusok) a tanítói tanulmányi programon a következők:

1. Pedagógiai gyakorlat I.: 40 óra asszisztensi tevékenység + 10 óra elemzés (második szemeszter)
Tartalom: Az iskola és a család együttműködése, Pedagógiai diagnosztika az elemi oktatásban, A tanító és a tanuló hang- és beszédtechnikája.
2. Pedagógiai gyakorlat II.: 40 óra asszisztensi tevékenység + 10 óra elemzés (harmadik, illetve negyedik szemeszter)
Tartalom: Osztályfőnöki munka a tanév kezdete előtt és a tanév első hetében.

Hasonlóképpen, mint az óvodapedagógus szakon, a tanítószakon is a tartalmuk szempontjából monotematikus jellegűek a pedagógiai gyakorlat új modelljei:

a) Az iskola és a család együttműködése

Az iskola és a szülői közösség együttműködési területét a hallgató a pedagógiai gyakorlat során zajló, pedagógusokkal és szülőkkel együttműködve megvalósuló osztály- és iskolai rendezvényeken való részvétel révén ismeri meg az általános iskola alsó tagozatán. Ezzel párhuzamosan fejleszti szervezési, diagnosztikai és kommunikációs készségeit, kialakítja saját attitűdjét, véleményét a szülői közösséggel való együttműködésről.

b) Pedagógiai diagnosztika az elemi oktatásban

A hallgató fejleszti az esetleges tanulási és tanulói magatartási nehézségek okainak feltárásához szükséges készségeket, diagnosztikus hipotéziseket fogalmaz meg, amelyeket a pedagógiai diagnosztika alapvető módszerei által próbál igazolni. Megfigyeli és megismeri a folyamatos pedagógiai diagnosztika folyamatát.

c) A tanító és a tanuló hang- és beszédtechnikája

A hallgató az oktatási folyamat megfigyelése által megismeri mind a tanár, mind a tanuló hang- és beszédtechnikájának sajátosságait, segítkezik a gyakorlatot vezető tanítónak egy olyan gyermeki előadóval való együttműködésben, akit a tanító készít fel egy irodalmi vagy zenei fellépésre.

d) Osztályfőnöki munka a tanév kezdete előtt és a tanév első hetében

Ez a pedagógiai gyakorlat a tanév kezdete előtt és a tanév 1. hetében valósul meg, bármely évfolyamban azzal a céllal, hogy a hallgató megismerje az osztályfőnöki munka sajátosságait a tanév kezdete előtt és a tanév első hetében. Ismerkedjen meg a nevelési-oktatási folyamat szervezésével, tervezésével kapcsolatos osztályfőnöki feladatokkal, illetve a tanévkezdés első napjaira jellemző az esetleges adaptációs nehézségekkel.

A hallgatók, mindkét tanulmányi programban (óvodapedagógusi, tanítói), a szabadon választható pedagógiai gyakorlat során a következő feladatokat teljesítik:

- megfigyelés és elemzés a hospitálás során;
- megfigyelői ívek kidolgozása;
- az óvodapedagógus, illetve a tanító által vezetett tevékenységek során való segédkezés, (résztevékenységek/mikrotevékenységek) vezetése;
- interjúk készítése a mentorpedagógussal, gyerekekkel, szülőkkel, az óvoda, illetve az iskola egyéb dolgozóival;
- a pedagógiai gyakorlat záróértékelésének és önértékelésének elkészítése;
- portfólió kidolgozása, mely részét képezik: megfigyelői ívek, felkészülések (tervek, előkészületek), kiértékelések/elemzések, (ön)reflexiók.

Az újonnan kialakított gyakorlatokhoz publikációkat, módszertani kézikönyveket adtunk ki, hogy megkönnyítsék és szakmailag segítsék, támogassák azon hallgatók pedagógiai gyakorlatát, akik a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Pedagógiai Karán az óvodapedagógusi, illetve a tanítói tanulmányi programokban folytatják tanulmányaikat. E publikációkban (Grofčíková et al., 2023) kidolgozásra kerültek az érintett pedagógiai gyakorlati terület elméleti kiindulópontjai, a hallgatók számára kitűzött célok és feladatok, módszertani útmutatók és a felhasznált szakirodalom áttekintése.

Befejezés

A pedagógiai gyakorlat új modelljei bevezetésével az óvodapedagógus tanulmányi programban 120 órával növekedett a pedagógiai gyakorlat terjedelme, tehát a 140 órából (kötelező kurzusok, 1. táblázat) a gyakorlat teljes mennyisége 280 órára bővíthet. A tanítói tanulmányi programon belül 120 órával történő növekedését eredményezte, azaz 160 óráról (kötelező kurzusok, 2. táblázat) a gyakorlat terjedelme 280 órára bővült. A megnövekedett létszámú pedagógiai gyakorlat lehetővé teszi a jövődöbéli pedagógusok számára a szakmai ismeretek és gyakorlati készségek kibővítését, fejlesztését. Az egyetemi képzés során a szakmai kompetenciák fejlesztése is előfeltétele a problémamentes szakmai adaptációnak és a szakmai identitás kialakításának a gyakorlat első éveiben.

Irodalom

- Đurajková, M. (2020). Pedagogická prax v kontexte pregraduálnej príprave učiteľov primárneho vzdelávania. In Jaslovská, B. & Tóblová, E. (Eds.), *Súčasnosť a perspektívy pregraduálnej prípravy učiteľov. Aká je a aká by mohla byť príprava učiteľov* (pp. 11–19). Bratislava.
- Grofčíková, S., Kollárová, D., Kurincová, V., Máčajová, M., Marcinekóvá, T., Mendelová, E., Trníková, J., Turzák, T., Zelená, H. (2023). *Voliteľná pedagogická prax v študijnom programe predškolská a elementárna pedagogika*. UKF.

- Groščíková, S., Kollárová, D., Máčajová, M., Trníková, J., Turzák, T., Zelená, H. (2023). *Voliteľná pedagogická prax v študijnom programe učiteľstvo pre primárne vzdelávanie*. UKF.
- Kasáčová, B., Kosová, B., Pavlov, I., Pupala, B., Valica, M. (2006). *Profesijný rozvoj učiteľa*. Prešov.
- Kosová, B. (2016). Profesijná príprava budúcich učiteľov a cvičný učiteľ vo svetle medzinárodných trendov. In Švec, V., Lojdová, K., Pravdová, B. (Eds.), *Učiteľské praxe – súčasné poznatky a perspektívy*(pp 17–29). Brno.
- Kosová, B., Tomengová, A., Duchovičová, J., Doušková, A., Šveda, D., Portik, M., Pavlov, I. (2015). *Profesijná praktická príprava budúcich učiteľov*. Banská Bystrica.
- Mendelová, E. & Fenyvesiová, L. (2017). *Child in the Family and School Environment*. Belvedere Meridionale. <https://doi.org/10.14232/belvbook.2017.58529>
- Petrová, G. & Duchovičová, J. (2017). Psychodidaktické kompetencie učiteľa a možnosti ich rozvíjania prostredníctvom pedagogickej praxe v konkrétnych odborových didaktikách. *Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae*, 16(1), 98–111. Ružomberok.
- Petrová, G. & Duchovičová, J. (2013). Vysokoškolská príprava učiteľov v kontexte transformačných procesov. *Lifelong Learning – celoživotní vzdelávaní*, 3(1), 8–37. <https://doi.org/10.11118/lifele201303018>
- Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Mendel, E. & Fenyvesi, L.**New models of pedagogical practice as a means of developing the professional competences of future teachers**

Pedagogical practice is an essential part of the training of future kindergarten and primary school teachers. In order to improve the quality of preparation for the teaching profession, as well as in view of the increasing demands placed on teachers, the requirements placed on teaching practice are also increasing. The paper presents new types (models) of pedagogical practice introduced at the Faculty of Pedagogy at the Constantine the Philosopher University in Nitra (Slovak Republic), which are part of the study programmes Pre-school and Elementary Education and Teacher Training of Primary Education. The goal of new types of pedagogical practice is to deepen the connection between theoretical learning and the everyday practice of kindergarten teaching. Their goal is to acquaint students of teacher study programs with the daily and occasional activities of kindergartens and elementary schools and to expand compulsory teaching practice. At the same time, we see the new types of pedagogical practices presented in the paper as a means of developing the professional competences of future teachers.

Keywords: pedagogical practice, teacher training, professional competences, kindergarten teacher, primary education teacher

Mendel, Eleonóra <https://orcid.org/0000-0002-7355-7446>

Fenyvesi, Lívía: <https://orcid.org/000-0003-3541-5188>